

Yhteistoimintamenettelyn jatkaminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella

Ahall 16.01.2023 § 5

Valmistelija: Mari Antikainen, puh. 044 718 6401, mari.antikainen(at)pshyvinvointialue.fi ja Janne Niemeläinen, puh. 044 717 9460, janne.niemelainen(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialue on aloittanut uutena työnantajana 1.1.2023 alkaen noin 12 200 työntekijälle. Henkilöstö on siirtynyt liikkeenluovutuksella pääosin nykyisissä tehtävissään ja työyksiköissään. Pohjois-Savon hyvinvointialueelle on kuitenkin vahvistettu uuden työnantajan mukainen organisaatio ja johtamisrakenne: toimialat, palvelualueet, palveluyksiköt ja toimintayksiköt. Uuden työnantajan organisoituminen toimintayksikkötasolle asti olisi tarkoituksenmukaista käynnistää mahdollisimman pian sekä henkilöstön että palvelutuotannon hallitun muutoksen turvaamiseksi. Yhteistoimintamenettelyn kautta turvataan henkilöstön vaikutusmahdollisuudet lain piirissä olevissa työnantajan päätösasioissa. Lain hengen mukaisesti muutokset suunnitellaan vuoropuhelussa henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa.

Lisäksi valtiovarainministeriö on edellyttänyt Pohjois-Savon hyvinvointialueelta taloudellisuus- ja tuottavuusohjelmaa, joka on kiinteä osa valtionvarainministeriön hyväksymää lisälainanottovaltuutta sekä talous- ja toimintasuunnitelmaa vuosille 2023–2025. Ohjelma tukee hyvinvointialueen strategiaa ja kestävää tasapainoista taloutta. Ohjelman tavoitteena on turvata mm. palvelukyky, kehittymiskyky sekä investointi- ja lainanhoitokyky. Ohjelma koskee koko hyvinvointialueen konsernia mukaan lukien In-House-yhtiöt. Palvelurakenteen keventäminen sekä painopisteen muuttaminen ennaltaehkäiseviin, terveyttä ja hyvinvointia edistäviin palveluihin ja toimintamalleihin on edellytys hallita kustannusrakennetta ja talouden tasapainoa. Palveluverkon tarkastelu tehdään ottaen huomioon palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja palvelutarpeet. Perustason palveluiden vahvistaminen edellyttää rakenteiden ja palvelujen tuottamistapojen uudistamista. Tuottavuusohjelmaan sisältyvillä toimenpiteillä tuetaan tuottavuuden kasvua, henkilöstövoimavarojen oikeaa ja osaamiseen perustuvaa kohdentumista sekä työvoimakustannusten alentumista.

Hyvinvointialueen strategia on vahvistettu aluevaltuustossa 22.12.2022. Talousarvion 20223 mukaan rakenteiden, toimintatapojen ja työnjaon uudistamistoimien, jotka koskevat henkilöstöä, tulee perustua hyvinvointialueen strategiaan, sen toimeenpano-ohjelmiin sekä tuottavuusohjelmaan. Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaan liittyvät kiinteästi mm. selvitys työvoiman hallintaan toimenpide-ehdotuksineen sekä digitalisaation kokonaissuunnitelma (valmistuu 03/23). Lisäksi hyvinvointialueen valtion tai muulla rahoitettavat kehittämishankkeet ovat kiinteä osa

toimenpiteitä. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tutkimukset ja selvitykset hyödynnetään täysipainoisesti tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuksessa.

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta edellyttää, että työnantajan ja henkilöstön välisessä yhteistoiminnassa käsitellään ainakin sellaiset asiat, jotka koskevat:

1) henkilöstön asemaan merkittävästi vaikuttavia muutoksia työn organisoinnissa, kunnan tai hyvinvointialueen palvelurakenteessa, kuntajaossa tai kuntien tai hyvinvointialueiden tai näiden välisessä yhteistyössä;

2) palvelujen uudelleen järjestämisen periaatteita, jos asialla voi olla ulkopuolisen työvoiman käytöstä tai liikkeen luovutuksesta johtuvia tai muita olennaisia henkilöstövaikutuksia;

3) henkilöstöön, henkilöstön kehittämiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun sekä työyhteisön sisäiseen tietojenvaihtoon liittyviä periaatteita ja suunnitelmia;

4) taloudellisista tai tuotannollisista syistä toimeenpantavaa osa-aikaistamista, lomauttamista tai irtisanomista.

Vuoden 2023 alussa yhteistoimintamenettelyn valmistelu koskisi asiaselosteen mukaisia lain kohtia 1-3, joista painopiste erityisesti lain kohdan 1 mukaisissa neuvotteluissa, joissa neuvotellaan työtehtäviin ja organisointiin liittyvistä muutoksista.

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää, että yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella viedään 18.1.2023 yhteistoimintaelimen kokoukseen käsiteltäväksi ja valmistellaan yhteistoimintaelimen käsittelyn jälkeen varsinaiseen päätöksentekoon aluehallitukselle.

Sote-integraatiovaikutukset

Henkilöstön sijoittuminen tarkoituksenmukaisiin tehtäviin.

Esittelijä

hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää, että yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen Pohjois-Savon hyvinvointialueella viedään 18.1.2023 yhteistoimintaelimen kokoukseen käsiteltäväksi ja valmistellaan yhteistoimintaelimen käsittelyn jälkeen varsinaiseen päätöksentekoon aluehallitukselle.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Valmistelija: Mari Antikainen
puh. 044 718 6401, mari.antikainen(at)pshyvinvointialue.fi ja
Janne Niemeläinen, puh. 044 717 9460,
janne.niemelainen(at)pshyvinvointialue.fi

Pohjois-Savon hyvinvointialueen yhteistoimintaelin käsitteli kokouksessaan 18.1.2023 aluehallituksen 16.1.2023 kokouksessa on päätettävänä olleen esityksen mahdollisesta yhteistoimintamenettelyn käynnistämisestä. Yhteistoimintaelimen päätöksen mukaisesti asia käsiteltiin yhteistoiminnallisesti. Jyty ry jätti kirjallisen kannanoton, joka on kokouksen viiteaineistona. Lisäksi Superin kannanottona kirjattiin pyyntö lisätä neuvotteluihin laaja-alainen suunnitelma osatyökykyisten työllistymiseksi hyvinvointialueella.

Esityslistan oheisaineistona:

- Neuvottelukutsu henkilöstöjärjestöille yhteistoimintamenettelyn käynnistämiseksi
- Jyty ry:n kirjallinen kannanotto 18.1.2023.

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus

- päättää käynnistää Pohjois-Savon hyvinvointialueella lakisääteisen yhteistoimintamenettelyn asiaselosteen mukaisesti ja
- päättää antaa yhteistoimintamenettelystä neuvottelukutsun henkilöstöjärjestöille ja
- toteaa, että yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen on käsitelty yhteistoiminnallisesti yhteistoimintaelimen kokouksessa 18.1.2023.

Sote-integraatiovaikutukset

Hyvinvointialueuudistuksessa keskeisintä on ollut varmistaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen integraatio, jota tukee henkilöstön sijoittuminen tarkoituksenmukaisiin tehtäviin

Esittelijä

hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää:

- 1) käynnistää Pohjois-Savon hyvinvointialueella lakisääteisen yhteistoimintamenettelyn asiaselosteen mukaisesti ja
- 2) antaa yhteistoimintamenettelystä neuvottelukutsun henkilöstöjärjestöille ja toteaa, että yhteistoimintamenettelyn käynnistäminen on käsitelty yhteistoiminnallisesti yhteistoimintaelimen kokouksessa 18.1.2023

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Ahall 01.11.2023 § 367
34/01.00.03/2023

Valmistelija: Janne Niemeläinen, puh. 044 717 9460,
janne.niemelainen(at)pshyvinvointialue.fi; Mari Antikainen
puh. 044 718 6401, mari.antikainen(at)pshyvinvointialue.fi

Asian tausta

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käynnissä 31.12.2023 saakka liikkeenluovutuksen jälkeiset yhteistoimintaneuvottelut. Yhteistoimintamenettelyn taustalla on laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnassa ja hyvinvointialueella. Yhteistoimintamenettelyllä turvataan henkilöstön vaikutusmahdollisuudet lain piirissä olevissa työnantajan päätösasioissa. Muutokset on yhteistoimintalain hengen mukaisesti suunniteltava vuoropuhelussa henkilöstöjärjestöjen edustajien kanssa.

Samaan aikaan hyvinvointialueella on ollut syksyllä 2023 käynnissä selvitys johto- ja organisaatorakenteesta. Selvityksen arviointi ja mahdollinen toimeenpano edellyttää yhteistoiminnallista käsittelyä ja keskustelua yhteistyössä henkilöstöjärjestöjen kanssa.

Talousarvio valmistelu vuodelle 2024

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talousarvion raami annettiin 30.8.2023 ja toimialakohtaisten raamien asettamista tarkistettiin 2.10.2023. Lisäksi talouden sopeuttamisen keinoja käsiteltiin 23.10.2023 kokouksessa, mutta ne palautuivat uudelleen valmisteluun siten, että aluehallitus käsittelee kokonaisuutta 1.11.2023 kokouksessaan. Tilannekuva talouden sopeuttamisen osalta on siten tarkentunut lokakuun aikana ja erityisesti lokakuun loppupuolella.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen aluehallitus on käsitellyt myös sekä 9.10.2023 että 23.10.2023 kokouksissa hyvinvointialueen talousennustetta vuodelle 2023. Ennusteen perusteella laaditun tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä vuodelle 2023 on yli 91 miljoonaa euroa. Vuodelta 2023 kertyvä talouden alijäämä tulee kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Hyvinvointialueen talousarviossa vuodelle 2024 asetetaan alijäämän kattamiseksi toimialakohtaisia ja koko hyvinvointialueen yhteisiä tavoitteita talouden sopeuttamiseksi. Ko. toimenpiteiden avulla säästötoimia kohdentuu arviolta 40–45 miljoonaa euroa vuodelle

2024, joista henkilöstöön kohdentuvina talouden sopeuttamistoimina kohdentuisi arviolta noin 15 miljoonaa euroa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella taloudellinen tilanne ohjaa siihen, että on tarvetta aidosti käynnistää yhteistoimintalain mukaiset neuvottelut.

Yhteistoimintalain mukaan, jos hyvinvointialueen talousarvioehdotuksessa edellytetään sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttaminen todennäköisesti aiheuttaisi useita irtisanomisia, osa-aikaistamisia, lomautuksia taikka merkittäviä heikennyksiä palvelussuhteiden ehdoissa, toimenpiteitä on käsiteltävä yhteistoimintamenettelyssä ennen kuin aluehallitus tekee aluevaltuustolle lopullisen talousarvioehdotuksen.

Muutosten suunnittelussa huolehditaan siitä, että vaikutuksilla ei kuitenkaan vaarannettaisi asiakas- ja potilasturvallisuutta sekä huolehdittaisi asianmukaisesti lakisääteisestä palvelutuotannosta.

Yhteenvetona talousarvion valmistelusta vuodelle 2024

Talousarvion valmistelu on toteutunut vaiheittain elo-lokakuussa. Samaan aikaan on selvinnyt, että talouden tilannekuva Pohjois-Savon hyvinvointialueella on oleellisesti muuttunut. Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne edellyttää uusia toimintatapoja palvelutuotannossa, toiminnan uudelleen organisointia edelleen ja talouden sopeuttamista tuottavuusohjelman toimenpiteiden mukaisesti hyvinvointialueen rahoituksen riittämättömyyden vuoksi. Kyseisten toimenpiteiden käsittelyä esitetään edelleen vuonna 2024 jatkettavaksi lain mukaisessa yhteistoimintamenettelyssä, koska ne voivat johtaa henkilöstövaikutuksiin.

Yhteistoimintamenettelyn tavoitteet vuodelle 2024

Yhteistoimintamenettelyn yhteydessä tarkastellaan muun muassa seuraavia asioita:

- tuottavuusohjelman ja toimialakohtaisten tavoitteiden konkreettinen toimeenpano ja em. henkilöstövaikutukset varsinaisessa toiminnassa ja tukipalveluissa
- muut toimialojen talouden sopeuttamistoimet, joilla talous saadaan tasapainoon vuoteen 2026 mennessä
- asiantuntijaselvityksen pohjalta muutosehdotusten arviointi ja mahdollinen toimeenpano
- mahdolliset päällekkäisyydet hyvinvointialueen toiminnassa
- taloudellisuus ja siihen vaikuttaminen henkilöstökustannuksissa
- integrointia tukevat muutokset ja vaikutukset palvelutuotantoon sekä muutokset ostopalveluiden ja oman toiminnan suhteessa, jotka voivat aiheuttaa muutoksia myös henkilöstörakenteeseen.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen talouden tasapainottamiseksi haetaan yhdessä henkilöstön ja henkilöstöjärjestöjen kanssa pitkävaikutteisia rakenteellisia ja toiminnallisia muutoksia sekä

uudistuksia, joilla on taloudellisesti säästävä vaikutus. Tästä johtuen käynnistetään henkilöstöjärjestöjen kanssa työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta annetun lain 4 § 1-4 kohtien mukaiset neuvottelut osana vuoden 2024 talousarviota. Henkilöstömenojen osuus säästötavoitteesta on arviolta 15 miljoonaa euroa.

Esityslistan liitteenä:
- Neuvottelukutsu 8.11.2023

Valmistelijan päätösehdotus:

Aluehallitus päättää

- 1) käynnistää Pohjois-Savon hyvinvointialueella lakisääteisen yhteistoimintamenettelyn asiaselosteen mukaisesti osana talousarviovalmistelua vuodelle 2024 ja
- 2) antaa yhteistoimintamenettelystä neuvottelukutsun henkilöstöjärjestöille 2.11.2023 siten, että neuvottelut käydään lakisääteisenä kuuden viikon aikana ajalla 8.11.-20.12.2023.

Taloudellisuus-, tuottavuus- ja integraatiovaikutusten arviointi

Talouden tasapainottaminen edellyttää erityisiä ja vaikuttavia talouden, tuottavuuden ja integraatiotavoitteiden toimenpiteitä.

Esittelijä hyvinvointialuejohtaja

Päätösehdotus Aluehallitus päättää

- 1) käynnistää Pohjois-Savon hyvinvointialueella lakisääteisen yhteistoimintamenettelyn asiaselosteen mukaisesti osana talousarviovalmistelua vuodelle 2024 ja
- 2) antaa yhteistoimintamenettelystä neuvottelukutsun henkilöstöjärjestöille 2.11.2023 siten, että neuvottelut käydään lakisääteisenä kuuden viikon aikana ajalla 8.11.-20.12.2023.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.